

lehl, je německým státním příslušníkem a nevstoupil do sporu, pokud obsílka neb opatření, jímž byl spor zahájen, nebylo mu doručeno ani osobně ve státě procesního soudu ani právní pomocí se strany německé. V tomto případě povinná strana účastnila se sporu před rozhodčím soudem, neboť z důvodu rozhodčího výroku je zřejmo, že namítala vzájemnou pohledávku, která ovšem nebyla uznána. Nebylo tedy nutno, by ve případě, o nějž jde, k exekučnímu návrhu byl připojen výkaz o doručení obeslání povinné strany před bursovní soud. Pokud jde o otázku, zdali pro povolení exekuce bylo potřeba, provést delibatační řízení v tuzemsku, jest poukázati k tomu, že zdejší zákonodárství takového řízení nezná a že vzájemnost zaručená vládní vyhláškou ze dne 25. června 1924, čís. 131 sb. z. a n. není závislou na provedení tohoto řízení. Opačný názor povinné strany odporuje smyslu této vládní vyhlášky. (Viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 23. února 1926, č. j. R I 66/26). Zbývá ještě vyřídití námitku povinné strany, že rozhodčímu soudu nebyla předložena pravidelná rozhodčí smlouva. Byl i se tato námitka považovala za přípustnou, nelze k ní hleděti v rekursním řízení, nýbrž dlužno ponechatí její rozřešení rozhodnutí o odporu současně podaném proti povolení exekuce, neboť vytýkaná vada prvému soudci nemohla býti zřejmou ze spisů mu předložených. Z důvodů rozhodčího výroku totiž vysvětluje, že vymáhající strana prodala povinné straně zboží kupní smlouvou ze dne 20. října 1924 pod podmínkami bavlnové bursy v Brémách. Prvý soudce mohl tedy předpokládati, že zde jest pravidelná rozhodčí smlouva.

Čís. 6004.

Pozemková reforma.

Pensijní normál, jímž byly přiznány majitelem panství zaměstnancům zaopatřovací požitky, nepozbyl platnosti tím, že panství bylo napotom převzato k účelům pozemkové reformy. Vlastník statků převzatých Státním pozemkovým úřadem není sprostěn závazků ze služebních nebo zaopatřovacích smluv. Lhostejno, že zaměstnanec obdržel od Státního pozemkového úřadu odbytné ve smyslu §u 75 náhr. zák.

(Rozh. ze dne 5. května 1926, Rv I 1793/25.)

Žalobce, bývalý hospodářský správce u žalovaného, jenž dnem 1. ledna 1924 vstoupil, nabyv nároku na pensi, do neaktivního poměru následkem výpovědi dané mu vzhledem k prováděné na statcích žalovaného pozemkové reformě, domáhal se na žalovaném jako svém bývalém zaměstnavateli výroku, že týž jest povinen 1. zaplatiti žalobci 7.005 Kč s přísl. jako zaopatřovací požitky za dobu od 1. ledna do 1. července 1924, 2. od 1. července 1924 platiti žalobci každého prvního měsíčně předem 687 Kč 50 h a to částky do pravomoci rozsudku dospělé s 5%ními úroky od jejich splatnosti do 14 dnů pod exekucí, ostatní částky ve výši 687 Kč 50 h každého prvního měsíčně napřed, 3. v případě, že by pense vyměřená Všeobecným pensijním ústavem ve výši

5.670 Kč byla následkem změny drahotních přídavků nebo z jakéhokoliv důvodu změněna, platiti ročně v měsíčních lhůtách napřed takový rozdíl, by úhrnná částka pense činila 14.010 Kč, 4. přiznati, že příslušníkům žalobce, pokud vyhovují zákonům o pensijním zaopatření státních zaměstnanců, přísluší doplňovací pense na základě pensijního normálu ze dne 7. června 1921. Žalobní nárok opíral žalobce o pensijní normál ze dne 7. června 1921, jímž změnil pensijní normál ze dne 1. ledna 1836, dotud na jeho statcích platný, stanovil žalovaný svým zaměstnancům a jejich pozůstalým po 40leté službě — se započtením válečných let — zaopatřovací požitky podle norem platných pro státní zaměstnance. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby. N e j v y š š í s o u d vyhověl částečně dovolání a změnil rozsudky nižších soudů v ten rozum, že zamítl žalobu ohledně doplňovací pense žalovaných rodinných příslušníků, jinak dovolání nevyhověl.

D ů v o d y:

Nižší soudy, uznavše podle žalobní prosby, pokud jde o její body 1—3, neposoudily věc, jak vytýká žalovaný, po stránce právní nesprávně (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Pokud žalovaný proti žalobnímu nároku namítal, že jeho pensijní normál ze dne 7. ledna 1921, o který se žalobní prosba opírá, jest jen jednostranným darovacím aktem a že z něho nelze žalovati, protože nemá náležité formy notářského spisu (§§ 883, 943 obč. zák., § 1 zák. ze dne 25. července 1871 čís. 76 ř. zák.), vyvrátily tuto námitku nižší soudy a v dovolání tato námitka více nepřichází. Právně také nepřistoupily nižší soudy na stanovisko žalovaného, že prý pensijní normál ze dne 7. června 1921 ho nezavazuje proto, že normál byl dán s výhradou rebus sic stantibus, že totiž statky zůstanou žalovanému a proto, že odnětím statků není prý, z čeho by pensijní požitky podle normálu pokud se týče vůbec mohly býti zapravovány. Za odebrané statky obdržel nebo obdrží žalovaný přejímací cenu a o tom, že by normál platil jen rebus sic stantibus, není v normále nic obsaženo a nedá se z něho vyčísti, zejména, když normál byl vydán až po zákonu ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n. a ze dne 8. dubna 1920, čís. 329 sb. z. a n. Žalovaný znovu, však neprávem dovozuje, že převzetím jeho statku najmě dvora T., na kterém byl žalobce hospodářským správcem, k účelům pozemkové reformy jeho povinnost pensijního zaopatření vůči žalobci, pokud se týče jeho příslušníkům zanikla a přešla na Státní pozemkový úřad. Že by se stalo mezi stranami ujednání v tomto smyslu, nebylo ani tvrzeno. Dovolávati se ustanovení §u 1409 obč. zák., jak se také žalovaný pokusil, žalovanému s úspěchem nelze, neboť zcizitel závazků s jměním nebo podnikem spojených se převzetím jmění nebo podniku podle téhož §u ještě nesprošťuje. Než ani zákon o pozemkové reformě nic takového, t. j. že by vlastník převzatých statků závazků ze služebních neb zaopatřovacích smluv byl sprostěn, nestanoví. Proti opačnému mínění žalovaného stačí odkázati na ustanovení §u 50 náhradového zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 329 sb. z. a n., podle něhož se nároky zaměstnanců ze služebních a zaopatřovacích smluv

příkází z přejímací ceny. Z tohoto ustanovení plyne, že nároky z uvedených smluv nezanikají vůči dosavadnímu majiteli převzetím pozemkového majetku při pozemkové reformě a že též nepřecházejí na Státní pozemkový úřad. Názor žalovaného, že ustanovení §u 50 náhr. zák. se týká jen nároků staropensistů (§ 74 téhož zákona), nemá ani v uvedeném §u ani jinde opory. Co se týče §u 73 náhr. zák. ve znění novely ze dne 13. července 1922, čís. 220 sb. z. a n., nelze ani z něho nic dovoditi pro uvedené stanovisko žalovaného. V tomto §u se totiž, jak praví nadpis dotyčné (V.) části náhradového zákona, zřizuje k zabezpečení zaměstnanců velkostatků toliko fond pro zaopatření zaměstnanců a stanoví se nároky, které zaměstnancům po případě vůči fondu podle tohoto §u přísluší. Avšak že by nároky zaměstnanců ze služebních a zaopatřovacích smluv s bývalým majitelem ujednaných proti majiteli převzatých statků byly tím dotčeny, zejména zanikly, z ustanovení §u 73 náhr. zák. seznati nelze. Žalovaný má za to, že pensijní jeho povinnost z normálu ze dne 7. června 1921 zanikla podle §u 75 náhr. zák., pokud se týče tím, že žalobce z důvodu převzetí statků žalovaného obdržel od Státního pozemkového úřadu z kolonisačního fondu 59.040 Kč. Než ani toto stanovisko žalovaného není správné. V dotyčném §u 75 náhr. zák. v novém znění se stanoví, že pozбудou-li trvalí zaměstnanci na velkém pozemkovém majetku dosavadního zaměstnání na tomto majetku tím, že zabrané nemovitosti převezme k účelům pozemkové reformy stát, bude o ně postaráno jedním z těchto způsobů: 1. přidělením nemovitostí, 2. zprostředkováním, příkázáním nebo jiným opatřením přiměřeného zaměstnání, 3. odškodněním na penězích, 4. zaopatřením starobním a invalidním (73). Z tohoto doslovu zákona a jeho smyslu a též z prováděcího nařízení ze dne 21. října 1922, čís. 305 sb. z. a n. plyne, že stanoví se tu náhrada za ztrátu zaměstnání, pokud se týče za újmy ze zrušení služební smlouvy. I jako v předchozích §§ nejsou zde zmíněny nároky, které mají zaměstnanci na zaopatření ze zvláštních zaopatřovacích smluv. Ohledně odbytného 59.040 Kč, které obdržel žalobce, nelze o tom pochybovati, že jest to odbytné toliko za ztrátu zaměstnání na statku státem převzatém. Žalobce totiž ve svém návrhu podle §u 2 a 23 nař. ze dne 21. října 1922, čís. 305 sb. z. a n. žádal odbytné jako odškodnění za to, že přes to, že by mohl, jsa zdráv, sloužiti aktivně ještě do 70 let, musí, maje na služebních požitcích ročně 35.344 Kč — oproti 14.010 Kč pense — vstoupiti nezaviněně do neaktivního poměru. Na tuto žádost přiznáno žalobci ono odbytné. Jde zřejmě o náhradu za ztrátu aktivního zaměstnání. Tvrzení, že odbytné bylo dáno a přijato za pensijní požitky, náležející žalobci dle normálu ze dne 7. června 1921, nemá dle toho podkladu. Žalobcův nárok na pensi vůči žalovanému podle uvedeného normálu nezanikl ani odbytným ani jinak a byl-li žalobci nárok ten — žalobní žádost pod 1—3 — přiznán, stalo se tak právem. Přisvědčiti jest žalovanému toliko, pokud napadá výrok nižších soudů ohledně určení bod 4. rozsudku. Že žalobce má právní zájem na tom, aby již nyní byla stanovena povinnost žalovaného poskytovati zaopatřovací požitky žalobcovým příslušníkům, není ničím opodstatněno a z povahy věci také neplyne. Schází tedy předpoklad pro určení v §u 228

c. ř. s. požadovaný. Mimo to jest žalobní nárok v tomto bodu, ježto neuvádí ani oprávněných osob ani případných jich nároků — dovolávání se pensijního normálu nepostačuje — neurčitým (§ 226 a 405 c. ř. s.). Žádost žalobní o určení případné povinnosti žalovaného vůči žalobcovým příslušníkům bylo proto zamítnouti.

Čís. 6005.

Jsou-li splněny předpoklady žaloby podle §u 35 ex. ř., jest žaloba dlužníka o určení (§ 228 c. ř. s.), že nárok vymáhajícího věřitele pominul, přípustna jen, prokáže-li dlužník, že má právní zájem na tom, by zánik věřitelova nároku byl zjištěn zvlášť a bez ohledu na exekuci proti němu vedenou.

(Rozh. ze dne 5. května 1926, Rv I 217/26.)

Žalobě manžela proti manželce o zjištění, že pominul nárok žalované proti žalobci na placení výživného, bylo o b ě m a n i ž š í m i s o u d y vyhověno.

N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Předmětem žaloby jest zjištění podle §u 228 c. ř. s., že rozloučením manželství pominul nárok žalované proti žalobci na výživné z rozsudku ze dne 23. ledna 1922. Odvolací soud míní, že zjišťovací žaloba jest přípustnou, poněvadž žalobce má na tomto zjištění právní zájem, protože žalovaná pro prisouzené jí výživné vede proti němu exekuci. Tomuto mínění nelze přisvědčiti. Na ochranu proti neoprávněné exekuci poskytuje zákon, uhasl-li nárok vymáhajícího věřitele skutečnostmi, nastalými po vzniku exekučního titulu, dlužníku zvláštní obranný prostředek, žalobu podle § 35 ex. ř., pro kterou jest výhradně příslušným soud exekuci povolující (§§ 35 a 51 ex. ř.). Je-li zájem dlužníka na zjištění, že pominul nárok vymáhajícího věřitele, vyčerpán tím, že se jím zjedná podklad pro zastavení exekuce, může se tohoto zjištění domáhati jen opoziční žalobou. Když jsou tu předpoklady této žaloby, jest záporná žaloba zjišťovací podle §u 228 c. ř. s. přípustnou jen, prokáže-li dlužník, že má právní zájem na tom, aby zánik věřitelova nároku byl zjištěn zvlášť a bez ohledu na exekuci proti němu vedenou. Tohoto důkazu žalobce nepodal. Žalobce se mylí, domnívaje se, že by na žalobu podle §u 35 ex. ř. bylo lze zjistiti jen, že žalované nepřisluší nárok na výživné, pro které vede exekuci, tedy jen na jednotlivé lhůty výživného, kdežto on prý má zájem na tom, by bylo zjištěno, že žalovaná nemá práva na výživné vůbec. Rozsudkem v opozičním sporu muselo by býti rozhodnuto o námitkách proti nároku. Námitka žalobcova pozůstává v tom, že zanikl nárok žalované na výživné vůbec, muselo by tedy o tom býti rozhodnuto. Nesprávným jest též názor žalobcův, že by rozsudkem o opoziční žalobě nebyl chráněn proti opětné exekuci se strany žalo-